

• Зэхыгъэхэр

Щэнхабзэ ІуэхушцІапІэхэр зрагъэлъагъу

Мы махуэхэм Къэбэрдей-Балъкъэрэм лэжыгъэ Іуэху-кІэ шылаш Урысей Федерациям щэнхабзмкІэ и министр Любимовэ Ольгэ. Абы зыгъэлъагъуаш республикэм и щэнхабзэ ІуэхушцІапІэхэр. Апхуэдэу зышцІагъуэуаш Нартан дэт ЩэнхабзмкІэ унэм, Къэбэрдей, Балъкъэр къэрал драмэ театрхэм, Театрхэм я уардзунэ Іуэхуэм, Гъуазджэ-хэмкІэ Кавказ Ишхэрэ къэрал институтым щекІуэкІ лэжыгъэхэм.

МИНИСТРЫМ кыхигъэшащ институтым хэт «Арт-идея» центрым къалэннышхуэ зыргъэзащ. «Щэнхабзэ проект гъэцІагъуэнхэр гъэхъэзырынмкІэ, ахэр пхыгъэкІынымкІэ ар утыку хъарзынщ, - жиІащ абы. - Налушц мѡбѡдѡж къэралым, щыналъэм я щэнхабзэ щІэныр хъумэныр зегъэужынымыкІэ Іуэху шхъпэхэр зырыщызфлахыр, кышцынэмыщІауэ, щІалэгъуалэм иджырей творческэ Іэмалхэмрэ технологіхэмрэ къагъэсэблуп я зэфІэкІым зырырагъэужыным

псори центрым зырырагъуэтынур».

КІуэкІуэ Казбекрэ Любимовэ Ольгэрэ я зэлущІэр теухуауэ шыташ республикэм и щэнхабзэм зыужынымыкІэ шыІэ хэпІыпхэмрэ «Щэнхабзэ» лэпкэ проектыр щыналъэм зырырагъэсэблуп. Республикэм и Ізташхэм кыхигъэшащ УФ-м и Президент Путин Владимир и жердэмкІэ кыхалъхъа лэпкэ проектым и фыгъэкІэ щыналъэм и щэнхабзэ ІуэхушцІапІэхэм я мылкъу-техникэ лъабыжэр хъарзынхуэ зырырагъэсэблуп, творческэ гупхэм и нэхъ жыджэру зауужыным зырыщІадзар.

Къапщтэмэ, мы гъэм Налшык кышцызІуахаш Щэнхабзэ зыужынымыкІэ центр, Уэрэдж, Терекскэ, Приближ-хэмкІэ художественнэ школ №2-м зэгъэпщыжыныгъэхэр щрагъэкІуэкІынуш, щыналъэхэм шыІэ библиотекэхэмрэ му-

зейхэмрэ зыхуэныкІуэ хъэп-шыпхэмкІэ кызырагъэсэблуп. Нэгъабэ сыт и лъэныкІуэкІэ зыхуэй хуагъэсэблуп НыбжышцІэ театры, Дыгулыб-гъуей, Ташлы-Тала, Къамылы-кІуэ, Александровскэ жыла-гъуэхэм дэт щэнхабзмкІэ унэхэр, Аруан къуажэм щэнхабзмкІэ и центры, Налшык къалэмрэ Анзорей къуажэмрэ гъуазджэхэмкІэ я сабий школхэр.

Іужьрей илъэситхум республикэм шаухуаш икІи шыз-рагъэлъагъуаш щэнхабзмкІэ унэу 27-рэ, модельнэ библиотекуэ 8 кызырагъэсэблуп, зыхуэй хуагъэсэблуп, зыхуэныкІуэ хъэпшыпхэмрэ Іэмэпсы-мэхэмкІэ яуэдаш гъуазджэ-хэмкІэ сабий школу 17, НыбжышцІэхэм я театры, Гуа-шц театры, щыналъэхэм яІэ-рыхъаш автоклубу 8.

Щыналъэм и Ізташхэм гу-лыгътэ нэхъ хушцІэ кытегуы-Іащ щэнхабзмэ и лэжыаІуэхэм я улахуэ, абыхэм ягъуэт дэлэпыкІуэныгъэхэм. КІуэкІуэ Казбек министрым жриІащ Іужьрей илъэситхум республи-

кэм и бюджет ІэнатІэм, щэнхаб-зэ ІуэхушцІапІэхэри хэт, я лэжыаІуэхэм я улахуэр илъэс-къэс проценти 10-Іэ зырых-гъахуэр. Апхуэдэу кыхигъэ-шащ нэгъабэ и кІэхуымрэ мы гъэм и пщІэдзэмрэ щэнхаб-змрэ гъуазджэмрэ я лэжыа-Іуэхэм ират грантхэмрэ сти-пендиэхэмрэ хуэдитІкІэ зырых-хуэр, апхуэдэу творческэ проектхэр дэлыгъыным мылкъу шхъхуэ зырыхуахэр икІи дышІыгъуаш абыхэм хуаф-шц гулыгътэ ягъуэтынымкІэ д-пкІи лэжыгъэ пылуыкІахэр зырырагъэкІуэкІынур.

«Республикэм игъуэта щэнха-бзэ зыужынымыгъэхэр, абы и цыхуэхэм ягъэсэблуп творческэ зэфІэкІхэм хэгъэхъуэнымыкІэ шытыкІэщІэхэр шыІэ зыры-хуэр Къэбэрдей-Балъкъэрэм и унафэщІэхэмрэ УФ-м Щэнхаб-змкІэ и министерствэмрэ я зэдэлэжыныгъэ купщІаІэм кыпэкІуаш, - жиІащ Любимо-вэ Ольгэ. - Республикэм щэнхабзэ зэфІэкІышхуэ гъэ-дэлъщ, абы и лъэныкІуэкІэ щыналъэм иІэ хуагъэсэблуп, щІэин телъыджэм цыху

нэхыбэ зырыщІагъэуэзэ-ным дыхушцІахуэнуш. Иджып-стукІэ дэ гулыгътэ нэхыбэ яху-дошцІэ къуажэхэмрэ къалэ цыкІуэхэмрэ. Абыхэм шыІэ щэнхабзмкІэ унэхэр кыгъэ-щІэрэщІажынымыкІэ програм-мэр хъарзынхуэ ягъэсэблуп. А жылагъуэхэм щыпсэхуэр щэнхабзэ зэхыгъэхэм жыджэру зы-рыхъатым кышцынэмыщІауэ, апхуэдэу зэхыгъэхэр кышцы-зэрагъэпэщІи дэлэпыкІуэ-гъушхуэ яхуохуэ. ЦыкІуэ шыкІэ сабийхэр щэнхабзмэ, гъуаз-джэм дебгъэхъэхэм, ар я гъа-шцІэм хэт кыгъэуэргыкІуэнуш, апхуэдэу цыхуэхэри жылагъуэ-м нэхъ тынхуэ хэзэгъэнуш».

Министрым кыхигъэшащ илъэсгъуэхэм арзы кызы-рришцІахэр икІи кыхигъэшащ ди щыналъэм и дахэгъэм, ди лэпкэ макъамэхэмрэ къафэ-хэмрэ зырыдихъэхэр. КІуэкІуэ Казбек Любимовэ Ольгэ фы-щІэ хушцІащ ди щыналъэм кызырреблугъам, жылагъуэр гъэсэблупыным хуэуэнтІа щэнхабзэ хуагъэсэблупыгъуэр абы шхъхуэнымы, а лъапІэны-гъэхэм зыщегъэужынымы те-ухуа Іуэхуэхэм гулыгътэ зыры-хушцІахэр папщІэ.

ТЕКІУЖЪ Заретэ.
Сурэтхэр
Къарей Элинэ триах.

Къэбэрдей-Балъкъэрэм и Май щыналъэм иджыблагъэ шыщыщІащ къэралым и шыцыр спорт утыкушхуэхэм лъагъэ шызыІага спортсмен цІэрыІуэхэр.

АБЫХЭМ яхэтц КъБР-м и Парламентым и УнафэщІым и къуэдзэ, Олимп джэгухэм я чемпион, Урысей Федерациям спортымкІэ шыцыр зилэ и мастер Къардэн Мурат, КъБР-м спортымкІэ и министрым и къуэдзэ, дзэдомкІэ дунейпо чемпионатым етІуанэ уыпІэр кышцыныхъа, спортым дунейпо классымкІэ и мастер Анаев Аслъэн, Олимп джэгухэм фехтованимкІэ мыз-мытІу чемпион шыцуахуэ СССР-м спортымкІэ шыцыр зилэ и мастер Горюховэ Галинэ, УФ-м спортымкІэ шыцыр зилэ и мастерхуэ Логуновэ Татьянарэ Ермаковэ Оксанэра.

Спортым ехуэлІэныгъэ лъагъэхэр шызыІэ-рызыгъэхъахэр яІушцІащ Май районым и еджакІуэ цыкІуэхэм. ШІэч хъмылгу, абыхэм я мащІэцкъым ныбжышцІэхэм зерадэ-гушэн гукъэкІыжхэр. Спортым зырыхы-хэм, кышцызэпача гъуэгуанэм, къэралым, дунейм и шыпІэ зымлІэужыныгъуэхэм

Май щыналъэм щохъэщІэ

щекІуэкІа зэпеуэ гуащІэхэм, Олимп джэ-гухэм зырыхатэм, абыхэм зырыщытекулам - куэдэм я гугъу ящІащ хъэщІэ лъапІэхэм. ЦыкІуэхэри яІэргъэщІэгъуэну едІуащ абы-хэм кыалэуэжэхэм икІи ушцІэ зэхуэмы-дэхэмкІэ зыхуагъэсэблуп. Апхуэдэу лъагъаІ-хэм унэсыным кыру куэд зырытекуладэм и мызакІуэу, ерыщагъ, егугъуныгъэ кызы-рыныкІуэ пхэлъын зырыхуэйри гурагъуащ ныбжышцІэхэм. ЗэлущІэм и кІэхуым абыхэм цыкІуэхэр кыхуараджаш я гуащІэхэр зра-гъэхъуэлІэным (ар спортым нэгъуэнтІа ІэнатІэхэм ехъэллауэ щрети) ерышц хуэкІуэну, махуэ къэс шІэ гуэр кызырагъэщІэным хуэпа-бгъуэ шытыну.

Зэхуэсым кырихъэллахэм сурэтхэр зытра-гъахаш гукІынэжу екІуэкІа зэлущІэм и фэеллуп.

ХЪЩЫКІУЭЙ Олег.

**Хъумпӕцӕджыр бзум зыпищӕжу
лӕтӕри, кӕуанщӕм ишхаш.**

[illegible]

БЭТОКЪУЭ Албэч.

зышца Хьэгъэудж Мухьэмэд.
♦1937 гъэм къадъхуаш экано-

▲УФ : Јашеко Зашлеузова и

Жэпуэгъуэм и 23, блыщхьэ

АВУМНЭЦІДКЫР
ДЭ АТЭРН КЭ НА

Зыгъэхъэзырар
ЩХЪЭЩЭМЫЩІ Изэщ.

Лъэпкъ Iущыгъэ:

**Хъумпӕцӕджыр бзум зыпищӕжу
лӕтӕри, кӕуанщӕм ишхаш.**

Адыгэщым и лъахэрыгъуазэ

«Тхыдэр араным изогъуэхь, лъагым уи хьхьар игъуназуу, ауз уклары хьары и шыгу дьдыд уккытеуван пузэ-фэзкам, блэкам нэгъузыныкыкы хыгълэпжэу, нобэкы зыпгъузыуэгъуи хьуа зыныкыкы кыкыхьукъашэм я зыпыщыллэхэр лъуш пилыш» – жилтэр Тыркум шьпысу дэ лъэпкъгъэхъум нэхъыккыфьр ала Шоджан Алиш. Блэкам пыща лухукугъуэм хьэкъэкъ «зэрыщыт ыраащ» жьплэу тегъчыныхьынт хьэмжамд фэзкэбылтыкыт, алхуэдэ гъуысыэм тегъчыллэ нэхуэ имылэм.

КӨЗХУТЭНЫГЭХЭЭР шрагэкүйкыр
ар зөтүхүм цыхур шыгуузаа зуащынчым
кышыуылан хуежым, атлз ахэр зытра-
щылк! тхьдэр кышчыкхуа шылпэхэм
яжыл фөлпэрпэр хуэмизм, алхүдэр
шадцэрпэр гуауэр этүанэ гуэгуэ кэмзы-
гэкхуежым, шлблэм и шлжэри кэлэ-
тэртэм хуэгзэауу щытыпхуэ кылып-
тэр абы. Мы гуысыэр лшчыб зылца сых-
хуэд щыныгэ жэрдэри, пэж дэйдэ,
хылымлмэлл кынэк хыгыгэ кытытхуэ.
Абы и лыныкыгэри кэлэмэт дэйдэ,
а щыныгыгэри зыгэкүлдэ иджыблагэ-
дунейм кытхыаа лажыкыгэр. Гуманитар
көхүтэныгэмиклэ Адыегү институтым,
Клараш Тамбот и шлр зезыыхэм, и щыны-
гэ лажыкыуа Емыл Нуржан и лэдэкэ-
кышчлэк! «Күбүэлэл Шлрджасейм и
хыдх лажэ щыныгыгэр. XVIII – XIX лшчы-
гуахэм ятха урыс хыгыгэкхэм ятхуэ» фл-
щыгэр зыгуэста а лажыгыгэхуежым,
ипжылпэлкэ жылпэм, адыгэ щыныгыгэр
гушунуыгэж кырет, и гуынапкыгэр зы-
лыуегэрэкүлэт, флыз ипэлкэ эгэрэкүлэт.

Дызрыгъыгуагуази, Урыс-Кавказ за-
ам и тхьдэм ахьыла лугуругуэр къауа
икли убыхуа хуьн шьхьэлэ шцъныгъэрла-
жъжым тегъаццалэ нэхьыжыгу ялэр кьэр
лар архивхэм шахуьм тхьгъжъжымэ
картэмэрэ. Тхьгъжым яшчы куэд къа-
гуагъужу тхьдэ къахьукъушлэхэр зблэ-
гъуажыным хуэгъза лажьыжымэ тегъ-
аццалэ хуащым, адыгъыным ила те-
плэр къызытешы картэхэр нэсу а гуа-
шэм хуагъалжъау пужуланукум. Ар
икли гурылуьгуэз – пасэрей картэхэр ху-
маллэхэм шахуьму, цынгъыгъэлхэм ахэр
заргагъэзэууу йэмал шыэ зырыхуэр
куэд дьдэ шакъым. Къышынэмшылау,
адыгъ шыпццалэхэр а тхькьэр къыху-
мэщыжынуу зыкуэклау къышкылурт,
уагъшъэрьюнкэ зыкуэла шылэтэкым.
Тхьдэ цынгъыгъэрэ бзбцъныгъэмэр зы-
рэзэдымэлажым и шапхът ар. Цынгъ-
гэр дьдэна ларгалан укеллэпхэр
укуьхьэлэмэ, ар шыгъэзэкуэжыпхъэ-
далэр къэсауэ жыпц хуьнш.

Кыргызгэщыпчык адыгы шыпылццхэр зэхуэхэжэм и лүзүкц кыпмуымылытэну лажыгышху Күлүкү Жамалдин, Мэрэтыкүзү Кыасым, Төрө Рае, Иуане. Сэрэт сымэ кызызырзэрнэпкэр. Абыхэмэммыз-мытлуу иргэцкүлүкэ лыхуэхуэ кылуэхэм, шалыпштыкэ лүрүлүлүхэм минибжыгэхэрэ псыхуэхэм, бгыэхэм, луашхэжэм, мээхэм, хуейхэм, кызуладжэхэм и фцыгыгэхэр хэлүлүлү кыашал, ахэрэ дэцэлэц шыпылхэр агэхэнухуэ. Си гугуцүлүшү лажыгыгэм и шцныгыэрлэжэхэ нхкыжыкэм зэхуэхэсэжэ хуугуэфыгүрүшэр гүзүгүлүлүгүз хуухуэр.

Псом янэрауэ, жылэн хуейш «Къухьэлэ Шэрджэсейм и тхьдэ лъахэ щэныгъээр» псалъальэу зэрыщытыр. Абы и гъэпсыклэр зэрыщыту псалъальэу үхуэклэм и хабзэхэм

төт; шүлгэнцэхэр хээрфкэлэ зкэлгын-
хаш, дэтхэмнэ езым и «абугзу» илжш.
Шүлгэнцэл кэсэ хыда, этимологи, бэз я
лэныкыүкэл кыкула гузугуан ар
кызыпкырызых тхыгэм кышыхааш,
игуэта зкыкукыныгээр кышчыгэлэ-
гуаш, и адыгбэз фэлэщыгэ шүпкэмэ
хуешжэр, этимологи и лэныкыүкэл
кызыпкыгрех, иджырей география лэмал-
хэмкэл дэщэлш шүлгэр наху кхьш.
Жыпэнүраци, «абугэмэ» кыгэгэлэса
тхь дэтхэнэ зы хыгэгэри лажыгыгэ шьхэуэ
идоов.

Кызуутарга гургуу зыхдыха лахуу шыцлаа, ари мышыкыфуркучу. Пасэрей уэрэдыжкхэм, кыбыарыжкхэм, тхыдхэм фэцэгыжкхэм куэд дидэм уэрэжылэлэ, ари шыпэлкэлэ зыхуибыдыр куэзэхэмгыгэккылау, кызуут-гугей хуауа. Ахэр азфэлэг-уэрэжэ хуаи нап-пэлэ тхыдэ лэжкхэм куэдэм а кэртэхэр зыгуэгэккэн иккы фэцэгыжкхэм а лэжкхэм эриант куэз дидэм зыпэлтхэн хуей хуауа, азфэлэгыжкхэм кызуутаклауу лэмалыла, тхыдэ кыратат шыпэлэ куэдэр азфэлэгэр кынгэкхэнээн, тхыгыз цхэкхуэхэр яти-укуиэн, географик псалтылэхэм цхикуэнэ цхэкхуауыгэхэр кыаришккылаа. Емыкыл Нуржан си ужк ихха лахуа абрагуэт, жыпэлэм ушыуэнукылаа. Илпэс куэдкэл аббыл-цхэкхэмгэккэн пасэрей кэртэхэр шыпэлэ-тыклаш, цхигуэт цхылпэлэхэр кыхытхы-кыклаш. Етлуэнэ гугуехуау Емыкылм кызы-ринэккылау хуей хуауа шыццх хуампэлэхэм цхэкхыггырхыла кэртэхжэм а кыгуэу-тыныр. Абыл лэжынкылаш цхэкхэлэ хуауа. Урысей кырал зауз-тхыдэ архивым (РГВИА), Куржым лэжрал тхыдэ архивым (ЛГИАГ), Краснодар шыналтхэм лэжрал архивым (ГАКК) а кэртэ гэгытлылауауа.

Ауэ, кызуутаклауу зырыжылэмкэлэ, посми-ящызыпрыкылаш «Зауз кыхэкхуацхэмэ а журналкэлэ» эрджэ кыдыкыгэхэр. Абы-хэм кызызатлаубыда документхэм кыхы-жы зы шыпэлэм икыла адрей шыпэлэм куэзэхэм тлэхэкхэлэхэ гуагуэржэ, пащы-хыдыдэм тхыспэлэ шыццх шыта псыхуэ-хэмэр кызуэржэ, псыежхэ цхылкухэмэр нобэккэ цыцхуу кыэна лауащхэмэр. Ауэз бийм зышхуэмэрэу лэпхуэзлэхуэныржэ си натлэ хуаа адрей кыуахэмэрэ цтапэлэ зыхыкхэм мээ куэдэм а фэцэгыжкхэм кызырэхэккэнэ уасд илэтэккэнэ – абыкэлэ кыдыгэ лэжкхэм куэдэм а кыэккыжыкылау уы-зыхуныр псынылэ хурт. Псори зыгуэгэ-абы кыгуэгэтыкхаш шыпэлэлэ мини 6-м шыпэлэ. Мацшэлэхэ абыкхэм ящыцу шэ-ныгыллэ нэжкыжхэм а лэжыгэхэм кыды-шыкылау – нэжыкхэр иджыцх хэлхушылэ кыгуэгэ, а лэжкхэм нэжыкхэм нэжыкхэм

Әйбіруй, жасқа кәсірсіз қызығуыңызыр,
Ембікым пәзізгіз картәкхэм қыарыжа,
щипәләдхәзәр зәкхуибуащ қығуғкә зәшхәшә,
щипәғәзкәри, адығә ләкхәуэхэм а цқәкә гүл-
гүлгүрә игүзашә. Апхүдзә кәзүтәкүлэм и
ләжкәйгәшә «Абәззәк хәжүр», «Бәстәһәһә
щыналәзәр» (мәбә абәззәуәзәр кәзбәр-
дәһә хәжәртәзәрә хригәбуыдащ), «Бжә-
дығәтә хәгәзгүр», «Шалсәғәһшәхүр»,
«Шалсәғәш қыпкүр», «Натхыкүһә ләхәр»,
«Кіәмәргүей хәжүр» (мәбә хыһәшә «Мәм-
хәзгәр», «Хәзтыкәуейр», «Мәхәуәзшәр»,
«Сәдхәзәр», «Убыхәр» фәзһәғәшәкәр зилә
гүлгүлгүмәкә зәшхәшәһә хәуәш. Дауи,
гүрәһәуәһәһә, ш цқә кәһтүлә хәгәзгүхәм
гәуәһәкәһәфәһәзәрәһәзәрәуәшхәшәшәһәһә
щыналәзәр, апхүдзә щыт пәтми, гүәһәһәһә
пәуһәһәһәкәр щыһәшә, абыхәм кәзүтә-
күлүр әһшәдхәһәкхәм.

Нахуэ зэрыхъуащи, «КъухъэпӀэ Шэрджэ-сейм и тхыдэ лъахэ щӀэныгъэр» лъахэхутэ

Зуульөр кылыт зыбкануу ээзтиңиңү.
Тылат кыас кызыңаауыбдыңу шыңпээр
Ыхытыт ээзтиңиңү; япа жүгөн хыңыңуң
псыхуэкэм, бгыкым, мээхэм, куауэк
бгыкыкэм я фыңгыкыкэм; етүану гүлүр
адыга-абаз-уых куаңжыкэм ятеуаңуң
шытыңиңү. Япау кыдыкка тхылыр зытеу-
хуар Абаззак хукураңи, абы и зыкылькэр
кыдыкылыгыга гыпсыкыкэм тегүи. Ауэ
пшыгыз зыбкануу ээкт Клымгыр тегүи
кэум и гүгү шыдкык, шыпчылыкэр Мам-
жы, Хэтыктуей, Махтуш лхэкэм ятеу-
гүшэк. Ахуады бгыдыкыкэр кабыл
умшыңыңкык ялэм илэкым – шыңпээр
ногу кыштыгээрүз, эддчылэмкк үгүз-
гуауаз, куаажэкэмр чыңхуымэр я бжы-
гэр бгызхуңу ялэм кыет. Ауэ пз лэ-
ныкыуэкк. Нэгүшү лэныкыуэкк укылыл-
м, Хөкүм кика куаажэкери, зыңжыкэ жы-
лэкери, кыдыжакери нрылпакк кыш.

[illegible]

«Хаджох» зи флэжыгэз псы цыкпурн
бгыбхэм кышхожыри Шхьэгуагэз кы-
хохэж. Ари картэжэм зетымхуау кыш-
кпуз – «Кожау», «Хаджох», «Кожох», «Хо-
джох», нэгъуэхъхэри. Дэтхэж тхьирк п-
сым пэлбагэпм гурылыгуагэз дыз хуы-
нжыккылынтэктым, луралыгэтэхъз Ба-
хуэз Ерыжы итхыж зы хыбарыжы мы-
хуатэм. А тектым кышхожэц «Кожьау»
зи флэжыгэз псы цыкпурн и цэр. Нобэкз
псыр нэхьыбэм зэрэщз «Хаджох» жыг-
кэпм пхуэлэлэнтэктым, ардирдз урыс
картэж япз дэтдз зэрэпхатэ «Кожух»
псалхэм мыхьыгъатэм. Арыхуыж, «жауэз
зыдз кьуз» мыхьэнэр зыхьл шылпэцлэу
дл пашхэз кьоньэ «Хаджох» псыр.

Адыггызэр мащэ дызду фэ́кля кызы-
дзызмэна пырууэхэм а цэ́гээр зэффэб-
гыздузжыны тынххэм, цыхур кызгэ-
науэ, тегъэщанлэ пщы хьуну тхыгээр ма-
щэ дызду фэ́кля шымызмэ. «Уарн»
псыежжэр цыкы дыздэкхэм, жыл куэд и
лүфэм лүсщ, ауэ адыгэм и макъ ин дызду
кызырышымылужым кыхыэкхэм, «Урун»
жылэкэр текыла хуащ. Ауэ абы и лүкэ

пжыр гугууцэ удемыху пхугэзнахуми, кхылэздэж псы цылык куэд хумха хуабыким, кхэнахми я телпэр гурылуу гыуэ дьыдыким. Иджырей картэжэм кхытенар псы цылыкуйылым я цэрэ: Теген, Кува, Картаму, Химеч, Кунтимес, Джелгэ-мэс, Бей-Мураа. Ардэижэм я флэшыгэхэр зорыцуцхэ зрахуэукиац. Картэжымхэ зорыхлэлэ «Псажыако», «Псбхунд», «Псилбариш», «Ферзь», нэгэуэцхэми. Зыми и цэр нобэрей адыгэбэзм шызэрэхэр-кым. Ауэ зэгыгэпхэуэзгэмалим и фыгэжэ адыгэбэзм лэлэ дьыдыкэ кхыуэуэ-жауэ жыплэ хуанху бдэжэикуэуэ, Псыбгунж, Псыбэрышэ, Хуарэз псы цылыкхэм я флэшыгэхэр.

«Нартхэр» адыгэ лыхъуажь эпосым куэдэр кыххох Дестэ губгъуэ жыхуицэ фыцшыгэр. Тхьдджыккэ зэрытмккэ, ар Тхьгъэзэлэдкэ и хъщанлэл, жылапкыгэр шмигъэпкыкълэ шылпъуэ чытач. Нобэккэ ар зыхъуэдэр жыхызыккэ нахъжыкэ шымылэ, фыцшыгэр хьыбарккэ фэккэ зекълэжыртхъым. Емык! Нуржан кыгуэ-тыжа картжыккэ яхъыжым кышчыгъэ-лыгуэач ар – Лабэр Хуэдэр я зэкуаму ит шылэ лэнжышхумэ и фыцшыгэр. Иджырк кыдздысым зэрыгубгъуэч а шылпэкэр. Арыххум, дэ лыхъам и зы нызбэ кэзгъэтыжа хъуач.

ШЫҢПІЗЖА ХЭМЭ я псалгальэ ззужьым
шышу Абазэхэ хэкум теухуа 1ыхьэм апхуэ-
дэххурэ шып1э миным шигуу кы-
зепкырыха цыцхуаш, тополъабжьэ жыхуа-
лэхэм хуэдэу пкыгыуэ шитхум шигьуи
кыгьэнэхуэжаш.

Шцэньгэзырлажэм лэпкым и пащэз кырлыжа лэжыгэр гуналкэншэ. Абы шэз хэлхыкым, ауэ элүкүз лэжыгэм кыгьтэлэгуаш кызүкыплэ лэныкыүмкүш шыш адыгышым и шыфэлыфэр, и шыплэцшэр, шкүлүкү лүжүгүхэр пассерй картэкэмкы мыбадзжү зырыцфобэгзувзжыфынур. Емыкым кыхүтэзэ шэ ужэ ихыа шыналэмзы и гуащэ пэлэшыны дигуалэ. Лэпкэ шцэньгэр ипкэз зыгкүлүтүнэ мы лэжыгэ-жүшүэри зыгьрыхүнүм бэзмэр тхы-дэмэр а пщэр зырыныр зыхащаны дышоггь.

ТАБЫЩ Мурат,
«Адыгэ псалъэ» газетым
и щӀэныгъэ обозреватель.

Фoшыгy узым цыхубэм я
гъашэн шибубэа увыпэм
цшынэгъэлхэмрэ дохутыхэм-
рэ шытепсэлъыхькiz, абы и кье-
жъаплэр чаллагур фoшыгy
нэхьбэ ашх зэрыхуарш,
аршэккiz а жалэм фlэкiу,
ерыхьсы кьыщизгъэкiным
телажэ lуэхуцлэлэхэм (абы-
хэм я нэпэрхэм уней lнэтлэш),
зыр ялэрызунэ хэтькым.

КЪЭПШЫТАКИУЭХЭР цыцц, мэлжак, уеблэм совет лъэхън нш чымыежым и ГОСТ дамыгэр нылым хуэдэ зэйлап. Нобэ дэни цыцц ерыскытэхикэрх пкырыпкыу энткырызых лмалэхмэкэ уздал лабораторэ ехъ-жыхахэр. Абыхэм цыуагээншук кышчэжкэлэнущ шыныгугуэм, лфэпхгэкэм сэт хуэдиз химие, минерал пкыгыуэхэр, витаминэр хэлъми. Ауэ фомшгугу халъхэр зыхуэдизым зыри кышчэтеуылэрэкым, псом язугу зылтатэн хвейо дэа пэтэз, хэт

Тыншу къызэпыуда хъунукъым

Ізф|у, хэти нэхь Ізф|ыншэу
иф|ізф|ш жыхуа|эу.

Клэнфетэмн я лүхүр шхьэхуэц, дызетепсэлъыхьыр пирожнк, пычэнэ, торт, хьылыуз ахьэщр, цэ зылулпхьамэ, этгуанэ арк кэпэцхэнуу укуэмейу – псори шошгыкэц кыуач. Елпын кы-дей фэкіка хьымылу цыкхуэмн, ахэр зэрывэ фэкіка кыамыцхьын, ахэр зэрыхьылъафэм лүхүр те-гэшауэ цытынгыр хэлъц. Шо-шгылу кудэцэ хэлъц тхэвыми абы далъэхьэми. Далъэхьэми чыжытлэкэ, нгъгуэцл зыкэдэн цыцэ нхэей, зэдыхьцкылы по-сими кыгэзэбэлпыр киз зимылэ «Нхэзэхьэмышхьэ джемхэрц». Далъэхьэми шылач ахэр, ар-шхьэкэлэ кэрал шхакхуэгъ-жыапэхэм ахэр дэни кыша-а

гэсэбэлү шытакьым. Пирож-
нэхэм далъхьэр нэхтыбэу варенэ
лэужыгыүэхэрэ. Нэхтэ лэфлү
ухей - кхэуж, гуащлэ машлэ
шлэлү жыплэрэ - кыпыцлэ, балий
дэлү кыаштэ. Иджы-шэ?

Налышк и ерыскы Тыкун нэхъ
ин дьдэхэм кычышк'дэуауау,
уин сату шланг' чылык'хэмк'э,
иуахуа куэдм дьчышк'уауау,
зым еир мух'уэм, адрийн нэ-
хъыфк'л дьчышг'уауау - зы кылп-
хэмк' к'раг'дэджалык'уауа спор-
ыш - уи гу к'уиуэ фэфишчэ.
Анухэз хэгъэжэгъэм ар зы-
г'хэгъэзырхэр шыхуек'улэм и
шх'эзыхуагуэр гурылуагуэц -
ерыскыр нэхъырбэз шылын-
шх'эк'э, мард' лэпк'эи чымылэ-
жу, фошыгуэр хэлх'эн хуейш.
Зым ар егъах'э, абыхмэрэ шэ-

хуакүлэхэмрэ я зэхуакум мылҕку
кыдызышкыкхэм ар аяжж, түри
хуйкеймэ ерыскыр күлдүмү.
Ари гурылуэгүүш, ауэ ар зышх-
хэр-шэ? Цыхыр посми йосс, посм
хумымду сабийхэр. Итанэ, шхэж
дгэзшлагүэрэ апхүдиз сабий
“гэпшахэр” дэнэ кыкка жытлүг.
Езым я жыпым талажыүэрэ шлэб-
лэм я узыншахэр зылэцлэ-
зыльэхэм хэт пгырыүэр?

Къатта пирожн лубахэм
хуэдз этелпщыкыу этелпщы,
эфшышуи цлэлкым, шыгыуа-
флэц, и кум дэлтым дносри,
фшыгыулэ къуа а «джем лэ-
фшыжымккэ» агъэнлауэ къы-
шлэк. Супермаркет нэх инхэри
араш: мылрысэ, къыпцлэ, мам-
кут, балей, уеблэмэ лимон хэ-
жа - пирожн ллужыгыуэ агъэ-

хэзырыгм гъуни нэзи илэкым.
Дэтхэнэм ухуеийн къаштэ, спори
зын джем хэлъытэж, къухуыргъ
лэжым кышхэццыкыргъытэж
Джемхэр ахэр иджыргъ къаштэ
лэжым лусхушлэлэ илэкым къышлэ-
гъэкэ, нэарей пирожнэ гъажхэ-
хэм ахэр збэграхри, пшадгъыгъу-
ялэм, ар тынху къагъутэуэ, далъ-
хэ. Зыри елалэкэрэм апхуэдэ
фощыгъур зырызэрэным. Шко-
лым кыткыж сабийхэр, студент-
хэр йожары ахэр збэграх. Атэ
аракъэ ерыскыт мыкхэбдэм
трагъэццыкытэж жыжуалэр. Адэ-
анхэм абы гу цылытэрэ, я нибъ-
хэм омьылтэрэ, я сабийхэм
лы лей зыкэралъхэу хужэа
нэужык, ар нэхэ гъэззкылуэж
гъуафлэмэ.

ШЭРЭДЖ Дисэ.

● **Дэ кытхуатх**

● Дэ кытхуатх **Хабзэр**
и мезъэщланлэрэ
пэжыр и плъанлэу

Иужрэй ззманым,
дизырышыгыуазэци,
щыхум сом бжыгэ
кызырыхэр бох-
шэм дильэжьэм
щыскыым. Дызы-
хукулар арачи, жы-
ми, щэми сом гы-
тылщыплэу ялэр банк
зэхуэмдэхэм кы-
дагэкэ! картэхэр.
Зы лэнькыуэкэ зы
гугуу сшы «кар-
гэхэр» тынщ уиэнэ,
сшту жыплэмэ зулу
хууэрэ, сом бжы-
гээр абы нэхэ щыху-
ма мэху. Ауэ банкхэм
щыхуэ кыпыхарэ
ирамгыжмэ, збг-
гэдэккыжа зыщэхэ-
гусэхэм арызэхым
сабийм паллэ али-
ментхэр иимтэ, кар-
тэм иль ахшэр
яубыд.

Суд зытрашыха цыхухэм тралыха тезырыр гъзэзшл зыхухэмкл лажьыгэхээр пщырлэ зыхухамр хеяцлэ приставхэр. Кыхъгъэцыхлэхэ шл лажьыгэхэм пэрыуэ цыхухэм лэцлагъэ яхухъуар пасэрэй Урымым кызырыщещьбар. Шыплэ жыхъэм кыжьекъым, дызырсы Урысей Федерацим и мащкыым апхуэдэ лажьаклуэхэр. Апхуэдэхэм ащыщл Тэмашэ Исмакхыл ипхуэ Жаннэ. Ар хеяцлэ пристауэ илъэс пшыкхутхэм нэблгъауэ мэлажэ. Тхэм ирешл, мы цыхубэ гуашлфлэр къэсцыхуну кыщлэкынтэкым, ипэклэ зи гугъу сщл шытыклэхэм зыхызызм шыуагъэклэ срагъуэуэ си картэм илъ ахьшэр ирамыамэ.

Пшыхьэщхьэпэм кысылыкыуэкӕ а луэхугъуэм сригубжъауэ, пшддхьжыппэм сыцхуэвзэх Дзылыкыуэкъуахэм дэт суд приставхэм а луэхуцӕлӕн. Пӕжым ухуейм, цӕхуӕхэм зыс- жӕлӕм тесцӕхьхьри сыгъуагъ кысылуцӕн, сызспсӕлӕну приставыр баджӕ дыдз, сызрыммыгӕкӕлӕлу пӕлӕцӕ дыдзӕ зыкысхуигъӕзӕну. Ауз зи бжӕ сызтӕтулуз сыдзыдхьхьх пӕшым шцӕсыр зи нӕгум гугфӕр кылдыкӕ, гуагӕ дыдзӕ фӕ- хуусыр кыззызыха цӕхуцӕт. Зыкыззызыха цӕхуцӕхуа цӕхуцӕхуа Тӕмашӕх Жаннӕт. Сызлӕкӕлу луӕхур занцӕлу схузфӕлзы- гъкӕ, алхуздзу цӕхуа зыпӕлӕртӕ, гуагӕгӕлӕкӕ сыкыззыхуа Тӕмашӕм уцӕцӕ зыджанӕ змъту сыкытцӕхьлӕкыфакъым.

Сэ зи лэжыггээр фһууз зылгагһу цһухуэхэм сашыщц. Сызрыжыкһуэр сызыщцхэуэсуу шыга лэцһагһэмкэ шһнэ-гэ зэзгэгһуэуащ. Юрист, пристав лэцһагһэгэхэм Москва сыщухуеджаа, - желэ Жаннэ - Дзелькһуэуажэ хеялцэ пристав сыщыххун ипэкэ, Черкесск ильэс куэдкэ сыщцлэжыащ, приставам и дэлэпһуэгһуу. Лэжыггэм и купщлэр кыз-гурыла нэужэ, сөри пристава сыщухаа.

Тэмэашэм и лэжыггээр нэхыбэз ээлхэр зыт бынхэр эрдэсмынпылж адэ-анэхэм ягшцш алыментхэр зытн хуеим а и пшэррыл кэлэнын кызыкухэтыншэ игыгээцэлэнм кэлэпылпыншр. Гу зылэстараши, бэлылхуггэ лүшэр йолалэз ээкетута унагуухэр зы шыжыным. Алхуадэ ар хунабэдэгүбдзапллэц сэ хуэдэу зэрымышлэклэ суд лүху кызылыкыкуэка и хэцүэсыгүэз гүэрэкмклэ дэжуаа цылхуэк. Дауи, кю-күалэлэ и зы дэфтэрхэр судым кыпчылцылхык дэтэхэми алхуадэ уеллэлэныр тыншкым, атлэми, а лэжыакүлү гумызэгэм ар хуэцфлкл.

Жанна зэрэжилэмкiz, цыхубзым и дежкiz тыншкыым а Iэнэтэр, атлэм, ии Iэнцгэр фыгуз пльагуэм, ээфлэн луху-гуэхэм гукыдж адбэгуэзм, лажыгыр нысыпым и Iыхуэ араш аб и дежкiz. Iэнатэм зэрпырт илэхсэм крйубыдуз цыху куэдым ялушаш, ядэлжаш, унафцк зыбжанми я нэлэм цтэтэш. Жанна гуапуз топсэлъыш и лажыгыгуэхэм, цыху-фкiz Тхэр кыхуэупузу кыхыгмэш. Псом зуэмдыж цыху зэтуту кьелъытз илэхс куэдкiz зыдэлжэ, куэдм сэбэп яхуэ-хуа Кьухъиз Резуан. Приставхэм я Iэнатэр мы зманым ии унафэм шцэт Хромов Вячеслав. Ар лажыгыр и кыззэгъэп-цакIуз IэкүэлъакIуэх, апхуэдэуи зэхэщылк куу зыбгъэдэлъ унафцк акылыфцш.

[illegible]

Апхуэдэу псэ зэлухауэ цыхухэм ядэлажьэ Тэмашэ Жаннэ сохъухэу и гуащэ хьэлэлэм кыхуихь гузэгъэгбуэм ехь-лэнэньгъэфхэр кыхуихьыну, и лэнатэ мытыншым узыншэу күэдрэ пэрытыну.

МАХУЭЛІ Беслээн.
Дзэлыкхуэ ш/ыналхэ.

Тхэзмахуэ блэклам Псынз-
дахэ и «Родник»-м ехьуэлнэуэ
гьэ тйаушэ илаш. Дзэлыктуэ
щынальэм щыц гупым
япэщылыкэ Кэзбэрдэи-Баль-
кэрым футболымкис и гьэ-
махуэ чемпионатым и дышэ
медальхэр зылэргьэхашэ,
кыкылэлыктуэ КэБР-м и Ис-
ташхэм и Кубокым и фина-
лым шытеклиаш.

МЫГЪЗРЕЙ зепеур иухы-
ным идхры джэгугуити илжу
налу хуат псындахэдэсэм
республикэм и чмпионьгэр
зеральсынур. Ар псоми ялцэ
пэтни, официалъну цыцэхэ-
рлар шэбэт клуару. А махуэм
«Родник»-м кыргигэблэгэн
хуейт зэхэзэхуэм пасуу хэкы-
ба Бэхсэн и «Имран»-р. Ара-
ти, джэгуплэ губгуэзм кы-
мыхыэхуэ хэгъергэсэн теклу-
ыгъэр 3:0-у хуатэх иккы зыри
зылгъащамыкъэжын хуапуал.

Кубкомы и лузхур нэхъ гу-
гуащ. «Родник»-м финалым
хьэзхуэрзгъу кышхуэуэхуэу
Кэзбэрдэй-Балькэзырэм и че-
пионатмй сьт шыгуыт кэшху
иуж кыта Алгудт и «Искра»-р.
Клэух зэлүлэр хуабжыг удэ-
зыхьэхыг икй гуащлэу ехуэ-
кшэ. Лэныкыуитмй кыкхуэ-
туныг мурадтэкым, арщхэкшэ
зым адрейт и лэшагыбэр
ишэртш, зыхуэмжыныгэзр
япэ ирагэзшэ. Хэлэмэтра-
шэ, КэБР-м и мыгэзрэй че-
пионатм дэтхэнмй топшэм
щыгъу щыдзыхьэгэкшэ коман-
дтмй я зэшэтхынгэм
зыр кышхэжыкыныфа-
ктым. Джэгур 0:0-у шыххым.

үзүрү зүлүшү нэүхү пенальти-
хэм хуэкуах. Псындахэ икла-
хэр абы нэхэ хуэзүкүэлякүэ
кышчэкләш икй, 4-2-ү те-
күзй, чемпионатым и дышэ
медальхэм КъБР-м и Истаххэм
и Кубокри дышлагыуах. Ар-
хуабыху ехуэлэныгыэхшүхшү
нэхэлэп алхүдэ льяагэлэм
зэи нэмсыса Псындахэ и
«Родник»-м дөжжэ икй ди
гуапуз дохуэхүт. Иджыри зэ
кышхэгдгэцүнү дыхуейт Дзэ-
лыкүзү районым и гүп зэ
күэзүтүр мь гэм зымы зэи
кыззэрырымгэкүэлуэтыфар.
Афэрым, «Родник», фи псына-
ххэр мьтухуэу илэс күэдкйэ
үтыку Тхэм фрыгээт!

Кэбээрдей-Балхызырм
футболыкыт и гьэмахуэ ч
пионатым хэтхэм кьхуээнжыр
дыжым, домбеякь медалхэр
зыларгэагьэнырт. Гурылуэ
гуэйт ар «Искра»-мрэ «Тэр-
чымрэ» зэрызэхуагуэшынур,
адрейхэм хэлпчылыкы кьа-
зэрышхьэщыклар кьэлпытэ-
мэ. Хэт дэтхэнэр хуэфашамы
езыхэм зэхагьэкылкыным хуейуэ
зэхьэзэхуэр зэрырагьэкүзк

● Футбол

Дыщэ медалхэм
Кубокри дыщIагъуж

[illegible]

Саугэртхэр республикэм и командэ нэхыфыцмэс зэхуагушам, иджрыи зыхэзэхүүм и зыджэгүгүэ кээнэжац. Абын шыхэкэлэйн хуейш гүп нэхычхым кыхьхээн паппц, пещлээрэ зөлүүлхэр кызыпешпыльхэр. Кэнкаж илакаж бгыгъэшхукыз хагаштэри, шыхулүм хуэзыш гыгүэгүм мащлүз кытеклэш «Псыгунсур». Иужэ джэгүгүэм абы очкойш хуатынуш, «Имран»-м лүцүн хуеичи. Арщхэкэлэ зы кылэн спориекулу жыгээзцалудж иды зырикхумейж хуэдэ «Родник»-р. Малкэ шытекүла «Дохуышыкый»: игальнэспэрэфмэ.

Сытми, иджыри хьэлэмэтагъ
зыкьом щыленущ нобэрэ пщэ-
дейрэ зэхэтыну мыгъэрей
зэхьззэхуэм и иужь джэгү-
гъуэм.

Псынадахэ и «Родник»-м и пашэ Бэчбо Мурат гьуащхьа-уэхэм я зэпеуэм бжьыпэр зэ-рыщилыгъщ. Абы и хьэрхуэ-

рэгүүхэм я гүүэр 31-рэ хигээ-
цлаш. Адэклэ кыкылэлъоклуэ
Альтуд и «Искра»-м и гүа-
цхьауэ Урыс Аслээнрэ Зейкүэ
и «Шагьдийм» щыджэгү Бэла-
ггы Русланрэ.

Иджы шыгуазы фыхуэт-
шынын иужуы зэхэтэ хы чэзу
зэлүхлэхэм кварикула бжы
гэхэм: «**Псыгуэнсу**» (Псы-
гуэнсу) - «**Көнжэ**» (Көнжэ) - 3.0, «**Родник**» (Псынздахэ) - «**Им-
ран**» (Бахьсээн) - 3.0, «**Малка**»
(Малкэ) - «**Дохуышкыуей**»
(Старэ Шэрэджэ) - 3.4, «**Урыху**»
(Урыху) - «**Акьбащ**» (Акьбащ
Ишхьхэрэ) - 0.3, «**Шагьдий**» (Зе-
икьуэ) - «**Спартак-Д**» (Налшык)
- 3.6, «**Искра**» (Алтыд) - «**Лого-
ВАЗ**» (Бабугент) - 2.0, «**Ис-
льэмей**» (Исльэмей) - «**Шэр-
джэс**» (Шэрджэм) - 5.4.

Ягъэлэпхъуауэ щыта зэлүщӀ-хэм «Малка»-р 6:3-уэ «Акьба-щым» щытекӀуаш, «Искра»-м 3:2-уэ «Тэрчым» щекӀэклӀаш.

Къэбэрдей-Балъкъэрэм фрунлымкӀэ и гъэмахуэ чмынотам и кӀэху зэлүдӀэхэр нобэрэ пшэдӀэрэ зэкӀытунщ. А махуэжым зэдэджогуну: *жэл-уэгуэм и 21-м* - «ЛогоВАЗ» - «Урыхь», «Имран» - «Псыгуэн-су», «Шэрджэс» - «Малка», «КӀэжж» - «ШагӀдий»; *жэл-уэгуэм и 22-м* - «Искра» - «Спартак-Д», «Тэрч» - «Ислъэмей», «ДохъушыкӀей» - «Родник» команджэр.

ХЪЭТАУ Ислъам.

**Къэбэрдей-Балъкъэрым футбольмкӀэ и чемпионатым и гуп
нэхъыщхьэм зэхьэзэхуэр зэрыщекӀуэкӀыр**

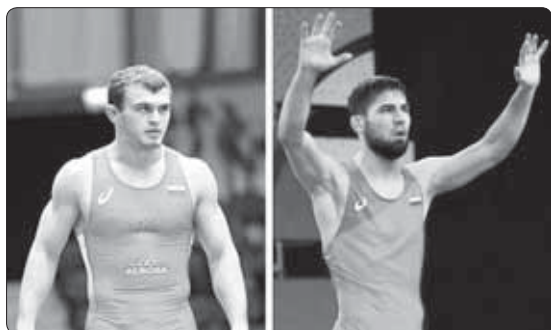
Командэхэр	Дж.	Къ.	З.	Ф.	Т.	О.
1. «Родник»	27	24	3	0	123-24	75
2. «Искра»	27	22	2	2	106-27	71
3. «Тэрч»	27	21	4	2	86-24	67
4. «Спартак-Д»	27	15	3	9	83-52	48
5. «Шагъдий»	27	11	7	9	98-73	40
6. «Малка»	27	11	3	13	53-74	36
7. «Ислъэмей»	27	10	6	11	67-72	36
8. «Акъбащ»	27	9	5	14	62-98	32
9. «Шэрджэс»	27	10	1	16	62-95	31
10. «ЛогоВАЗ»	27	9	4	14	44-68	31
11. «Кэжэж»	27	9	2	16	54-81	29
12. «Дохушыкъуей»	27	8	2	17	53-89	26
13. «Псыгуэнсу»	27	6	6	15	53-78	24
14. «Урыху»	27	6	5	16	53-83	23
15. «Имран»	27	3	3	21	34-93	12

Къэралым и щыхьыр яхъумэнуш

Урьсей Федерацэм Спорт бэнэклэхэмклэ и федерацэм и пресс-лүхушлалэм иджылагэ зэбгиргэхха хыбарым кызырыхышымклэ, Албанием и кялашхыэ Тиранэ жэлүгүэм и 23 - 29-хэм шыгэ-хэтынүш бэнэклэ хуитымрэ

алыдж-урым бэнэкізмкіз дунейсо зэхьэзэхуэ. Цыхухуэ-хэмрэ цыхубэхэмрэ абы щы-цлэбэныуш медаль комплек-ту 30-м.

ДИ ГУАПЭ зэрхъуци, УФ-м
и командэ къыхэхам и тренер-

хэм зэхьэзэхуэм хагьэхьащ Къэбэрдей-Балъкъэрым шыщ спортсменит. БэнэкӀз хуитым-кӀз килограмм 70 зи хьэлъагь-хэм я деж къэралым и шыхьыр шихьымнущ Урысей Федера-цэм бжыгьр шыубыдынэм хуэунэтлауэ екукӀа зепеуэм илгӀэс 23-рэ иримыкӀаухэм я деж япэ увыпӀр къыцыхьа-уэ шыта ШӀур ИналбӀч.

Алдыд-урым бэнэкэмклэ дунейпсо злеузм хатынуш Сербием и кыалашхьэ Белград мыгэм шеклузка дунейпсо чемпионатым ешанэ увынлэр шызыубыда Гъуэныбэ Зуес. Шлалэр шыбанэр килограмм 82-рэ хүүхэр зыхэт гупырщ.

Къыхэдгъэщынщи, Урысей Федерацим кърашлыла дэкъу-
зэныгъэхэм къыхэкыу Тиранэ
щеклукъыну зпеуэхэм ди ко-
мандэр хэтынущ зыщыц
къэралыр къымыгъэлъэгъауэ.

ХЪЭЩЫКЪУЕЙ ОЛЕГ.

«Шэ хуабэ» хьэнтхъупс

Нартыху этеуда шхэгъэпшар псы хуабэпцккэ шэ-плэ ялэз. Зэлащэурэ шыуаным ит псывэм хаклутэ, тхурымбэр кытрахурэ зэ кытрагъэжыуалэз. Итланэ мафлэр шабэ яцл, шыуанышхэр траплэри, сыхэтиплл-сыхэтитхуклэ, тхурымбэр кытрахурэ, ныкхуэвэцл хъуху ягъавэ. А зманым кыриуыдзэ псыр шхэгъэпшар хуейш. Итланэ шэ хуабэр шлэклэ, шыгу хадзэри, зэлащэурэ дакыкхэ 15 - 20-ккэ ягъавэ. Хъэзыр хъуа хьэнтхъупс пэхъэкхуэбгъуэм трагъэуэ шыуанышхэр теллауэ. Иэнэм шхэтрагъэуэвэклэ хьэнтхъупс зэлащэ, фалтэ куум ираклэ, тху гъэклэуа траклэжри, хуабэу яшх. Зыри дашхырккым.

Пасэ зманым гъунэгъу нысэм сабий игъуэтамэ, хьэблэ цыхуэбхэр зэхыкхэри ехуэжхэрт. Абы хуах хабзэт цэккэ метр, хьырыныпцл, «шэ хуабэ» хьэнтхъупс фалтэшхуэ и гъусэу. Пцтыру кыракла хьэнтхъупс нысашлэм и деж нахъэсыхуклэ, тлэку упщылурт. Араш «шэ хуабэклэ» шлэджэр. Нысашлэр абы етуанэ, ещанэ махуэкхэм ирагъафэрт, быдзышэ нэхъыфлэ илнуш жалэрти.

Халъхъэр (цыхуитху хыкхэ):
нартыху этеудауэ - г 200, псыуэ - г 4000, шэ кшаагъашлэу - г 2000, тхууэ - г 200, шыгууэ - узыхуейм хуэдиз.

«Адыгэ шхынгъуэхэр» тхылъым кытхыжаш.

Екхуэжы: 1. А унэцлэр зэрэхэ: Къэбэрдей усакуитым; Къэбэрдей-Балъкхэрм и цыхуэб артистм; КъБР-м и кэрал сау-гъэтыр зыхуагъэфэца тхыдтхым. 3. На-плэзыплэ. 7. Хъэуар пхурымкхуэ, дунейм шихуабэгъуэ зман. 8. Къэзыша шлалэм и бла-гъэщлэ. 10. Шы «вакхэ». 11. Хьыджэбзым зэрэджэ нэгъуэщылцл. 16. Жьым шытхуи, ... кшацтэ. 17. Зым и ... из хъу шхэклэ, адрейм зигъэнцхырккым. 19. Мэ дахэ кызы-хих тхуатхуэ. 20. Къуэкхыплэ Азиэм шылэ му-слымэн кэрал кхуэлейсыз. 21. Зи пхъэм шэнт, гуэц хуэдэхэр кыжашхыккэ жыг, гъэма-хуи шыхмахи и тхэмпэхэр шхуэнтхуэ.

Къехуэ: 1. Джэджэзым, кхуалэбзым ятет цы шабэ. 2. Мэрэм махуэкхэм мэджжы-тым шашл нэмзэ. 4. ... бэлтху е цэккэ. 5. Хъу заушхуэм лыхъужуэ хэта офицер, КъБР-м и цыхуэб тхаклуэ, бэццлэныгъэлл. 6. ... шхыккэ кхуымгъэжжэ, бжэгу хъуа иужь уплэжэщыжырккым. 8. Плэпхуэ. 9. Абыккэ уеуэми, хъэр гырккым. 12. Бжейм кыпыккэ жылэ, цыхуэм яшх. 13. Узым игъэхыцлэ сы-маджэм и ... макх кхуэлаш. 14. Адыгэм дтхыдэм теухуауэ 1913 гъэм тхылт кхыдзы-гъэклэ лъэлкхылл. Абы и цлэр зэрехэ Нал-шык дэт курыт школхэм ащыщ зым. 15. Зи пхъафэ шхуафэ-фхылафэ жыг, гъэсынып-хэ кызыыхах. 18. Уэрам-уэрамккэ дыхъуэрэ гуор маджэ: «Маржэ хъужыкхэн, зи ... ва-кхэ изыльхъуэ хуар кхуажэбгъуэм фы-кышхыцхуэс!»

Зэхэзыхъар МЫЗ Ахмэдш.

Благъуэ

Зыл фыз бзаджэ илэ. Фыз бзаджэр хуэмыхъыж хъуаш лым, и шхэр шлригъэжаш. Хуэмыхъыж шхыуэм, фызыр игъэклэуэдын мурад ишлэ лым. Зэригъэклэуэдын лэмал кхыхуэмыгупсысурэ, зыбжанэрэ екхуэлаш.

Зэгур, мзэ кхуауэ, мей жыг ирихъэлэш лыр. Жыгым мы кыпышхэцати, ар кызы-дишхыпым, гуэу куу кылышхэцлэгуаш лым. «Мзым кхэсшэцати, мы гуэм издзэнц», - жери игу ирилхъаш лым. Гуэм чы тригъэ-лэадэш, мэкху трикхуыжри кхэжэжаш лыр, гуэмылалэм из мы кызыдхыри. Мыр фыз бзаджэм игу ирихъаш.

- Мыфлэклэ шхэ кхуэмыхъар? - кхыуи-лаш лым.

- Гуэмылалэм нэгъуэщлэ ихуакхым, - жилаш лым. - Кхэсхынкэ жыплэмэ, мейр шхыбгъуэтынур мылхуэдэм дежэ, - жери мей жыгыр кыригъэцхуаш.

Матэ кышхэри, фызыр мзым кхуаш, мей жыгыр кышхуэдынм гуэу куум ихуаш. Зыб-жанэ дигъэкхри, лыр фызым кхэлыдэклэш: «И луху зэрхыуэм сеплэныш», - жери. Гуэм шхышхэцхыуэм, кий-гуо макх зэхихаш лым. Еплыхыри, благъуэ кхылышхэцхуаш: благъуэм гуэвэгъуэр теллэ - фызым баш кытрэкхуэ.

Лыр шеллэхыым, гу кылытхэри, благъуэр гуэм кхыпсэлхыкхаш:

- Тхэм и нэфлэ зышхуэн, мы гуэм сыных - пхуэмышхэцхуаш!

Кхуагъэ иригъэжхэри, благъуэр гуэм кхы-хаш лым - и шхэм ирилхытхаш. «Сыкхэплэ-гъуакхым-услэагъуажакхым!» - жери благъуэр ежэжаш.

- Зэм-зэм укхызыхъэлэмэ, уи хъэтыр слэ-агъуынкэ», - жери.

Фызыр гуэм кхыныр, лыр и унэ ихъэжаш, благъуэр псышхэм джэуейри, псыр иуыдаш. Псыр благъуэм шхыуыдым, жылэр гуэвэгъуэ хъуаш. Лым деж кхуэри жралаш:

- Благъуэм и хъэтыр плэгуаш. Уи хъэтыр кылыагъуынкэ: псыр кхэгъэутипщыж.

Псышхэм кхуэри, лыр благъуэм елэуаш:

- Жылэр псы шхэклэ зэтлэлэ: псыр нэутипщыж.

Лым и хъэтыр кылыагъури, благъуэм псыр кхуэтипщыжаш.

• Хыбар

Зыбжанэ дигъэкхри, псыр иуыдыжаш бла-гуэм. Жылэр гуэвэгъуэм хъуэжаш.

- Уэр флэклэ, благъуэм зи хъэтыр кылыагъуэ-н шхыкхым: псыр кхэгъэутипщыж, - жралаш лым. Лыр благъуэм деж кхуаш:

- Си хъэтыр кылыагъуэ: псыр кхэгъэутипщыж, - жери.

- Уи хъэтыр зэ слэагъуаш: кхысхуэпцлэр пхуэсцлэжаш, - жилаш благъуэм.

- Мы зэм кылыагъуэ си хъэтыр.

- Хъуэнц, мы зэм слэагъуынкэ, - жилаш бла-гуэм. - Афлэклэ укхысхуэмыкхуэ: уи хъэтыр слэагъуынкхым. Благъуэм псыр кхуэтипщы-жаш, аршхэклэ зыбжанэ дигъэкхри, ар-гуэрыжхэ, иуыдыжаш. Жылэр гуэвэгъуэ хъуэжаш. Сыт яцлэнт: лым деж кхуаш.

- Уи хъэтыр кхылыагъуэм, ди хъэтыр кы-лыагъуынкхым благъуэм: иджыри зэ тхуэклэ.

- Сыкхуэклэ кхысхуэпцлэныкхым, - жилаш лым. - Си хъэтыр зэ кылыагъуаш, тлэу кы-лыагъуаш, ауэрэ кылыагъуэ?

- Атлэ, ллэ тлэуэр? - жалаш жылэм. - Дызэтэллэнуц.

И фызыр игу кхэкыжаш лым.

- Фынакхуэ, - жилаш лым, - псышхэм дызэрыгъэхэ.

Жылэр игъэлушри, псышхэм ишаш. Псышхэм цынэблагъэм, езыр япэ итти, ежэжаш:

- Уанэ мыгуэрэ тетлхъаш: фызыр гуэм кхыкыжаш! - жери.

Благъуэм и псэр лухаш:

- Фызыр гуэм кхыкыжаш жаплэ?

- Кыкыжаш. Плагъуэркхэ: жылэр ды-кызырдыдхаш, - жилаш лым.

- Абы шыгуэ сэ мы дунейм сишх шхыкхы-кхым, - жери благъуэм бгым зышхыдзыхаш.

• Псалъэжхэр

Изрэ ныкхуэрэ зэрыщлэркхым

♦Блэжын бгуэзмэ, пшхы-ни бгуэуынкэ.

♦Дыщэр дыщэ зыщлэр пцлэнтлэпщ.

♦Гугуу уехуу кхэблэжы-р лэплл.

♦Зи жэ куэд жлэм и лэ куэд ищлэркхым.

♦Кхуагъэ зилэ нэхэрэ - лэ зыфлэ.

♦Мыдэф и луданэ кхыхы.

♦Жэрылэз лэпзэдэ.

♦Пцлэнтлэпс пцлэнтлэ хуэр-кхым.

♦Иухуншэ псэлэрейш.

♦Зи лэу былым из нэхэрэ - зи шхэ акхыл ит.

♦Ибэр бэзэщ.

♦Изрэ ныкхуэрэ зэрыщлэр-кхым.

♦Дунейр кхэклхыи, уи унэ ихъэж.

♦Дыщэ унэ нэхэрэ - уи унэжэ.

♦Зауэм хэту джэтэ хъэу ятыркхым.

♦Уи адэ и шлэплэ гъэдахэ, уи анэ дахуэ епсалтэ.

♦Хамэ хэку сышхытхэ нэхэрэ, си хэкужэ сышхылэ.

♦Хъэрэ пэт и кхуажэр ибгынэркхым.

• Цыху цлэрылуэхэр

Куэдым хуэлэзэт

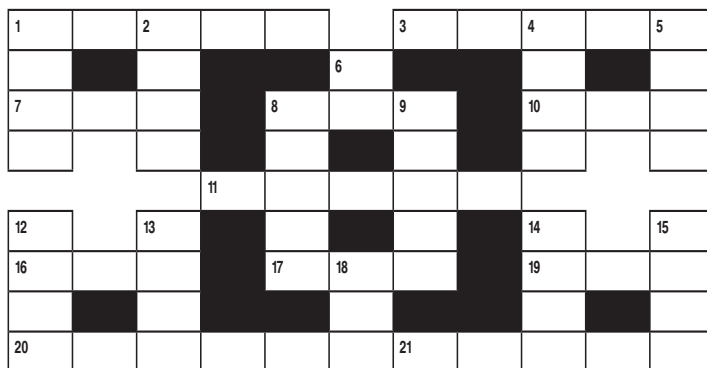
Политикэ лэжыахуэ цлэрылуэ, дипломат, шлэныгъэлл, кхэу-такхуэ, журналист Франклин Бенджамин 1706 гъэм шхы-шылэм и 17-м Бостон кхышхалы-хуаш. Инджылызым кхыкхуэ Бостон кхэлэпхуа Франклин Джозайя и унагуэм кхыхуа са-бий 15-нэт Бенджамин.

Джозайя хуейт и кхуэр шко-лым игъэклэуэ, аршхэклэ ахъшэ зэрымлэм кхыкхыккэ, илэ-ситл кхуэдейкэ иригъэджэфа-уэ араш. Адэклэ Бенджамин езыр-езыр еджэжаш. И ныб-жыи илэс 12 флэклэ мыхуу ар дэлэпхуу шхыдзаш тхылт те-дзэллэм шхылажэ и кхуэшым. А лухуэм илэс куэдкэ пэры-таш шлалэщлэр. Иужыккэ, 1727 гъэм, Филадельфием типогра-фии шхыхуэ кхышхыцлэуа-уэ шхыташ. Абы газет кхышхы-дигъэкхри, илэсхым зэ алыманах шхытрлэзэрт. 1731 гъэм Аме-рикэ ялэу кхышхыцлэуахуэ шхыташ цыхуэр тхылт шеджэ хуэ би-блиотекэ, 1743 гъэм Америкэ фи-лософии зэгхыжыгъэ зэхышхэ, 1751 гъэм Филадельфие акаде-мии кхызыригъэпэщаш. Бенд-жамин кхэрал куэдым шхылэ ака-демиехэм хэту шхыташ, абыхэм ащыщ Шлэныгъэхэмккэ Урысей Академиери (1789 гъэм Шлэны-гъэхэмккэ Петербург академи-ем нэгъуэщлэ кхэрал шхыуэ ялэ дхыдэ хуагъэхуэ шхыташ араш).

Франклин Бенджамин аме-рикэ Конституцэр зытхыуэм ащы-щаш, «Зманар ахъшхэ» пса-лэ лухуэр зэрыт сборникыр кхыдхыккэ.

1790 гъэм мзыпжыкхым и 17-м дунейм ехыжаш Франклин. Абы и дхуэшышхэ кхэклэуэ цыхуэ мин 20-м нэблагъэ.

Псалъэзэблэдз

Жэпуэгъуэм и 14-м ди газетым тета псалъэзэблэдзым и жэуапхэр:

Екхуэжы: 4. Нэцлэпккэ. 5. Афэ. 7. Пкхы. 9. Кхэб. 12. Цыхуэклэ. 13. Хъэблэ. 15. Хъэм. 16. Гуэн. 18. Мэз. 19. Анджэгуэ.

Къехуэ: 1. лунэ. 2. Пэщэж. 3. Дэлэ. 6. Фошыгуэлытэ. 8. Кхыблэмэ. 10. Бэдж. 11. Кхэн. 14. Хъэщлэщ. 17. Нал. 18. Мэкху.

● **Хъыбар гуапэ**

Бэчхэ я унагъуэм ди цІэр фІыкіз ягъэлү

Хабзэ хуаугуи кыэралым шрагъэкӀуэкӀ унагъуэм и пшӀэр кызылэт, абэ жылагуагъым шӀӀэ мыхъанэр кызыгъӀылагуагъ «Илъэсым и унагъуэ» зепӀуэр. Иджы еянзэ кыызэрагъэпшӀа апхуэдэ зыхъэкӀоухэм хэтӀа Урысей Федерациэм хыхьэ шӀыналэ псоми шӀыт унагъуэ куэд. ШӀыпӀагъэм шекӀуэкӀа Илъхэм нэхьфӀу кышӀалыгъа унагуэу 384-р иджылабгъэ ирагъэблӀагъш Москва. Абэ кышӀыцӀэрагъэпшӀагъ кыэралым и унагуэу нэхьфӀыхӀэр шагъэфӀагъ гуфӀагъу пыхьх.

УНЭТИНЫНГЪЗ зыбжанзу эзшхыэщыхауэ кызырагъгэпэц уры-
сейпсэ элэуэм и «Унагуэ дышэ» Ихьэм, ди гуалэ зэрхышхуы,
щытекуаш Къэбэрдей-Балъкъарэ Республикэм щыш. Бэчхэ Хъэз-
рэилрэ Тэсиатрэ я унагуэр. Эзшхыэгусэхэм я унагуэ дахэр
Бахсын районым хыхьэ Исламий адыгэ куагъажышхэм щопсэу,
эзгурылэрэ зэдэлэжрэ, пшэрэ нэмисрэ илы.

Бэхар унагуузуу зэрэгтэртэй илтэс 52-рс хуяаши, а зэмнаным кэриубыдуу абы исьхэм а ццэхэр фылькэ фцлэка шцуаыуатным зыдэс жылэмн шцыналээмн. Унагууэм а нэхъыжэ Хьээрэйл илтэс кууд лэлэндэж жьдхжур пэрэйтц гэгэджэньгэ-гэсэнэыгэ Иэнатэм, ехуулэндэж фцлэхэр зылиригэхьэу. «Гэгэджэньгэ лэжыгэмтэ и ветеран», «КБР-м гэгэджэньгэмклэ шыны илэ лэжэакууэ» ццэ лэлпэлэхэр, шцъыкэ, фыльцшэ тхыль цухтэ, дамыгэ лэлпэлэхэр кылопкүаш ахкүдэ псэ хьэлэл лэжыгьэмтэ. Гэгэджаклуу Иээм, унэ-тклүкэ Илэуляуэкүэм и гэсэнээр мызэ-мытлэу паш шцыуахь Бахьсан районным, республикэм кышцызэрагьэлэц спорт зэхэзэхүэкэм.

Унагубым и гуацэ Иэсият илгэс 50-м нэблагьэклэ шэнхабэс Иэна-тэм зэрэггаш. Ар ялзшылкэ шылжыгаш гуацшэмэхуэ районым и кылашхэс Тырынуэс дэт Шэнхабэмклэ урдэуэнэм. Иужыкэ лэжыгым шылгышаш Бахьсэн шынгалыгэм. Иэсият илгэс куэдкэ шылбэр хуигэсаш лэпкэ кыафэхэм, лэмзэспэмэхэм езуым. Егээджакулум и гэсэнхэр жыдхэр хтэш шэнхабэс, гуызаджэ зэлэуэ зэмыллэужыгэхуэм, увыпфэлхэр кышахуэ. Алхуэдэ луку хэуэккэ екулум, лэжыгым хуилэ гумызагыгэмрэ хэлэ жуаулыныгэмрэ кэпэлкылуэ ахуэфэхэн гултыт.

Жылпэнурамэ, Бэчэ я унагүзү дэхэр зэрэчтүүлэ лэпкэ шэнх-
бээм итхэкүмэч. Эсигт пшынауэц, бынхэм яхэтх нэгүзүш! ма-
кэамэ Элмэгсүмэхэм (фортелиан, бэрэбан) еүжэри. Унагүзүр
зэгүгүсү шыцэхүсүсэ пшыкыэцхэхэм абыхэм уахэлэну куэд
и уасэц: дэгэнэми я нэгүм кыоц унагүзүр ыдапэлэ лэцшү
зэрэлэр, ар абыхэм я дэжкэл фыгуэз мылгытэз зэрэчтүыр.

Бэч зэщхьэгусэхэм я лъапынэгъз нэхъышхьэ дьдэщ адыгъ хабзэмъз нэмысырмъз тету япгя я быныщыр. Абыхэм ащыщ дэхънэмъи шэныгъэгфрр зэрпысун Исцлэгъэр ирагъэгъуатщ. Ахор лъэ бьдэкъз хуауащ медицинэ, хьырэгъытщыз Иснатлэхэм, я цлэхор фыккъэ ягъэлъу. Нэхъыжхэм я гъащър хуагъдэхъ я бынхэм, къуэрылху-пхуэрылхуэхэм зылрагъэхъэ хьуэлъынэгъэхэм, текълуныгъэхэм, гъащхон хэлъ Исфлхор иджыры зырагъащълъу.

А псори къалытатщ «Илъэсым и унагуэу» урысейпсоз зэлеуэм и къэлпгъаткълъу гуным. Ахор я тегъэцлалъу Бэчхъ я унагуэм къыхуагъэффэщат зэлеуэм и шыхъ тхьлъ. «Шыналъэм жылгъуэм зыщегъэужьынхэм хуащ! хэльхьэныгъэм папщлэ» псалъэ гуагъэр дьмшэлъэ хъавэ тгъу.

Къэбэрдей-Балъхэр Республикэм и цӀэр фыкӀз урысейпсо утыкум цызыгъэуа, шынальхэм и пцӀэр зыӀта Бӕхӕ я адыгӕ унагъуӕ екӀум дэри шыхьрӕ пцӀэрӕ яхудощӀ. Ар щапхъӕщ унагъуӕшӀӕ минхӕм я дежжӀӕ.

ЖЫЛАСЭ Маритэ.

Гъуазджэм и цыхухэм я зэхыхъэ

КБКЫ-лэм и «Точка кипения» лухуцхалпам шеклуэцхал художникхэмрз гуызджэм и лэжыаклуэхэмрз я академиче-ск проектн хыхьзу кыызэр-гэпшэа «Традиции и нова-торство в творчестве современных художников Северного Кавказа» етуанэ лэпкыбэ цыныгъыз-практикэ конферен-цыр. Ар ящыц зыт Художест-вакхэм цырысей Академиемэр (РАХ) уф-м и Сурэтхыцхэм я з-гухыныгъэмрз эддалэжыа «Образ женщины в творчестве современных художников Северного Кавказа» лухум хы-хьзу Налшык шрагэклуэцха-хэм,

КОНФЕРЕНЦИЙ кызырагъа-
паша Художествэмкэлэ Урыс-
сей Академием (РАХ), Сурътшыл
гуаьдзжэм я теориерм тхь-
дэмкэл абы и шынэгъ-кыкута-
кълэ институтум, УФ-и и Суръ-
тшылхэм я зыгуьхьныгъэм. А
лукхур Къэбэрдей-Балъкъарым
кышызарагъапшынхэмр а
щрагъакулэуынымкэлэ дэлэпы-
кыгуьгу хуащ КБР-и и Суръ-
тшылхэм я зыгуьхьныгъэр,
РАХ-и дэ шыналъэм щыту хэт
художник-академикхэм. Абы я
лэжыгъхэр кыагъхьащ Мос-
ква, Санкт-Петербург, Налшык,
Пятигорск, Мэхъанкъалэ, Вла-
дикавказ, Грознэ къалэхэм, Ис-
панием, Франджым, Швейцар-
ием, Търкум, Ираным щыц
сурътшылхэмр гуаьдзжэмкэлэ
шынэгъгълэмэр.

Конференцым и пз кыхууэ, РАХ-мрз КёБкёУ-мрз I дт радзаш эдэлэжэнуу эрзэбуузыхам ыхыг-т тыхуэ зыгурылуныгэм. РАХ-м и лэныкыуэкё абь I-ридзаш Кочемасовэ Татяна, КёБкёУ-м и лэныкыуэкё ректор-м и кыалэнхэр зыгуэзашцё Гукёлшпюкху Мурат. Иужьрей хыэщцэхэм фышцё ахуишцаш гуаэджем хуашц хэлхэныг-эфёриэм палшц, икы кыхыг-гёшаш нэхыкыгэм кыалёна цанхэбэмрз гуаэджемрз хуэм-мэны, лпылэныгхэр гыбэ-гуэзым иджьрей шёблэри зырыпэлышынум шэч кызыр-трымхыкэр. Лэныкыуэхэм я згу-рылуныгэм Iэмал кыарет егэдэжыгё, цыныгё-кхуэ-тныгё, жылагуэ, гысэныгё-луухэм ятеухуауэ аху дөлэ зыпышцыныгёхэм эрзэбуузы-ну, я зыпышцыныгёхэр ягёбы-дэну.

Шцэныггэ зэхыхэм и ялз махуэн абы хэтхэр КъБР-м Шэнха-бзмэк и министрствэм иргэблзгъащ акы зэлүцлэ шрагълуаклэ, абы кыыщыслэщ РАХ-м Суртэщлэ гуызджэкэм я теориэрмз тхы-дэмклэ и шцэныггэ-кыхутаклэу институтум и унафэщлэ, академик Ступин Сергей, РАХ-м и член-корреспондент, академик, гуызджэ шцэныггэхэмклэ доктор Астраханцев Татьяна. Кы-хэбгэмдэм, ар зытеслэхылар гыщлэгъуэнц: «Народное ис-кусство в индустрии моды. К

проблеме национального костюма». Мы луухум нэхэ еху-
лэхэм я гугуу зидишум, дуней-
псом и модельер цэрилуухэм
яйдушу абы и цэз кырилуаш Сэ-
ралъп Мадинэ. Дэрбзэрым и
Издэкэ кышцэцкэ хэгзугэлэгзуг
фашэм и сурэтэри шигъэла-
гугэм, Астраханцевэм кыхы-
гэщэащ абы лэпэкэ фэилъхэ-
гугэм и капальтэхэр зыриху-
лбагъуэр. Икхи гу льяригэтэаш
дуней псом и модельер цэри-
луухэм лэпэкэ фашцэзм элэ-
жын зырыцэдэжэ, ар иджы-
рей модэм льябжэ зыриху-
шым.

Консерфенцим кышчыпсыз-
лаңыш УФ-м и Сурэтышхым а эз-
гужьныгызхым хэт, РАХ-м и акаде-
мик, КъБР-м и шыхубз художник
Гуыццалпшэ Арсен, искусствове-
д Аппаевз Жаухар, КъБР-м и Су-
рэтышхым я эзгужьныгызм и я
унафшц, художник, искусство-
вед Кыаныкбуз Жаннз. Иужь-
рейр зытесплзъхьар дз рес-
публикырз Художествэзхымкэ
Урысей Академиимз зырыз-
цэ дэложьэфынш цылыкрэц. Акаде-
мик Ступин Сергей кыппицашэ
«Женские образы в творчестве
Мухадины Кишева, Руслана Цри-
мова, Арсена Гушапили: серий-
ность, полистилистика, экзис-
тенция» докладхымкэ. Абы уедэ-
лунырз зырызцэцгужьныгызм
кынымшыцауэ, дригужфэт дь-
зэрыгужьхым дз сурэтышхым я
цшэ зыриэтйм.

Художествэмкэ Урьсей Академиерм абы и президент Церетели Зурабг гульгты инрэ хэлхэынэгьфэирэ хуац! шалэгэгуалм шалынэгээр гэсынэгээрэгэгэгузтынм, кэра-лым и цынальхэм гуауджымэ зыггэгужынм, - жилац Ступин Сергей. Абы Кыанькузэ Жаннэ фышцэ хуишлал зыхыхэхэр кызызгэгэпэцынымрэ ахэр егэкүлюкэнымрэ жуауалынэгыз зыхуицу зырыбгэды-хым, хыцэхэр гуапуз кызы зырыбгэблагэм папшэ.

УФ-ми КЪБР-ми я цыхубэ
художник, РАХ-м и академик.

профессор Пащты Герман КъБКЪ-м шийл лъэпэиин жэгъуэм и 9-м шыхъуэсащ РАХ-м и сурьтукхэр, УФ-м, КъБР-м я Лыгуыцхэм я ззгъуэныгъэм хэтхэр, КъБКЪ-м, Пятигорск дэт къэрал университетым я студентхэр. Хъщцхэм фэхъус гуапэ арихаш егъджынэгъуэ лъухъуэхэмкэ проректорым и къвалэнхэр зыгъэзащцэ, физико-математикъ цыныгъэхэмкэ кандидат, доцент Лесев Вадим икйи къыгъыгъэщцх РАХ-м дэ шыналъэмрэ я зыныгъыгъэхэм дапыкйи зрагъуэгъуэ хуейуэ къызэрилъытэр.

Мыл зылууэм хэта цыхуу цэры-
луэжым мастер-классхэр яташ
студентхэм папцфэ.

Зылууэм кыыцыпсэлташ икй
шалагьгуалым ядлажкэныр зы-
рышхэзлэр кыхьагьзашащ ис-
кусствоветд, УОФ-м гуаздджэм-
кэ цыхьэ зылэ лэжкэлуэ,
РАХ-м и институтум и шэныгьэ
лэжкэлуэ нэхьышхэз Бойцовэ
Татьянэ, Астраханцевэ Татьянэ,
УОФ-м и цыхуэбэ художник, РАХ-м
и академик Петров Константин,
«Гамма» брендым и лыкылуэ
Накибулла Атик, Пащты Герман,
Пятигорск кэрал университет-
ым и егьзджакылуэ Рубец Еленэ,
КьБР-м и сурьташ цэрылуэхуэ
Црым Руслан, Тхьэзэпплыж Руслан,
Мэзлэ Эдуард сымэ.

УФ-м Шэнжабзэмкэ и минист-терствэм и унаасрм тету, 2023-2025 гэхэм Кавказым шэны-гэ, егэрджэныгэ, узошчыны-гэ лузу зыбанан шагэ-зэцэ/эну зыбухуауэ шытам шышч мы зыбыхэхэр. Ахэр хуэгэпсаш Кавказ Ишхэрэе федералнэ шынальтэм и хэгэгүхэм гуауэ-джэм зышэгэгүжыным. Кы-жылапхэз, Кэбэрдей-Балъ-кэрэм и Кэрыалгүэр илэсы 100 шрикүм ирхылзэ, 2022 гэм, Художествэхэмкэ Урысей Академием ди республикэм шилжэла луэхүхэм мы зыбыхэ гуапэхэр кызырыклэпы-кылар.

ТЕКИУЖЬ Заретэ.

● Футбол

Фыдогъэблагъэ!

Урысей Федерация футболымызга и етуанз лига.
«Б» дивизионным и Гуп 1 Б. Янз джэгугуэ
«Спартак-Налшык» - «Динамо» (Ставрополь)
Налшык. «Спартак» стадион.
Жэпуэгугуэм и 21.
Сыхьэт 15-м.

<p>Редактор нэхьхышхэ ЖЫЛАСЭ Заурбэч</p> <p>Газетыр 2016 гэм дыгьэгэзэм и 19-м Печатым и хуитынгьэр хуэмзымклэ Кэбээрдей-Бальхьэр шыналэз Лууху-шланПН № ПУ07-00117-м цшгзу ятхаш.</p>	<p>Зы илэссым газетыр 156-рэ кьыдокл. </p> <p>ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхьхышхэм, секретарыым - 42-56-19; унафэццл-редакторхэм - 40-48-54, 40-06-33; жуауп зыхь секретарыым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66</p>	<p>Индексыр П 5894 • Тиражыр 1.617 • Заказыр №2305</p> <p>ДИ ХЭШИАПЭР 360030, Кэбээрдей-Бальхьэр Республикэ, Налхыш кьалэ, Ленинным и цэр зезыхь уэрэм, 5, ебгуанэ - епшланэ кьатхэр.</p>	<p>Газетым 1э шытрадзар сыхьэт 18.00-рш.</p> <p>«Издательство «Южный регион» ООО-м шытрадзаш. 357600, Ставрополь край, Есэнтгыгь кьалэ, Никольскь уэрэм, 5-А</p>
---	--	---	--